

ԽԵԼՈՔՆ ՈՒ ՀԻՄԱՐԸ

Երկու ախպեր են լինում. մինը՝ խելոք, մյուսը՝ հիմար: Խելոք ախպերը միշտ քանեցնում ու չարչարում է հիմարին; Էնքան չարչարում է, որ հիմարը հուսահատվում է, մի օր էլ կանգնում է, թե՛

— Ախպե՛ր, էլ չեմ ուզում քեզ հետ կենամ, բաժանվում եմ, իմ բաժինը տուր, գնամ ջոկ ապրեմ:

— Լա՛վ,— ասում է խելոքը,— էսօր էլ դու ապրանքը ջուրը տար, ես կերը տամ, երբ ջրից բերես, որ ապրանքը գոմը մտնի՝ ինձ, որը դուրսը մնա՝ քեզ:

Ժամանակն էլ լինում է ձմեռ:

Հիմարը համաձայնում է: Ապրանքը ջուրն է տանում, ետ բերում:

Ձմեռվա ցուրտ օ՛ր, մրսած անասուններ. հենց տաք գոմի դուռն են հասնում թե՛ չէ՛ իրար ետևից ներս են թափում: Դռանը մնում է մի հիվանդ քոսոտ մոզի՝ գերաններին քոր անելիս: Էն է մնում հիմարին:

Էս հիմարը թոկը վիզն է կապում, իր մոզին տանում ծախելու:

— Ա՛ մոզի, արի, հե՛յ,— կանչելով գնում է:

Մի հին ավերակի մոտից անցնելիս էլ որ ձեն է տալի՝ ա՛ մոզի, արի, հե՛յ...
ավերակի արձագանքը կրկնում է.

— Հե՛յ...

Հիմարը կանգնում է:

— Ինձ հետ ես խոսում, հա՞...

Ավերակը ձայն է տալի.

— Հա՛ ...

— Մոզին ուզում ե՞ս:

— Ե՛ս... — Քանի՞ մանեթ կտաս:

— Տա՛ս...

— Հիմի կտա՞ս, թե՞ չէ:

— Չէ՛ ...

— Դե էգուց կգամ, որտեղից որ է՝ ճարի՛ ...

— Արի՛ ...

Հիմարը համաձայնում է ու մոզին ծախված համարելով՝ ավերակի դռանը կապում է, շվշվացնելով վերադառնում տուն:

Մյուս օրը առավոտը վաղ վեր է կենում, գնում փողերն առնելու: Դու մի՛ ասիլ՝ գիշերը գայլերը մոզին կերել են: Գնում է տեսնում՝ ոսկորները դետուղեն ցրված ավերակի առջև:

— Հը՞,— ասում է,— մորթել ես, կերել, հա՛ :

— Հա՛ ...

— Չաղ է՞ր, թե՞ չէ:

— Չէ՛ :

Հիմարը էստեղ վախենում է, կարծում է՝ ավերակի մտքումը կա, որ իր փողը չտա:

— Էդ իմ բանը չի,— ասում է,— առել ես, պրծել, ես իմ փողի տերն եմ, բեր իմ փողը՝ տասը մանեթ դեղին ոսկի՝...

— Սկի՛...

Էս էլ որ լսում է հիմարը, բարկանում է, ձեռի փետը ետ է տանում, տուր թե կտաս ավերակի խարխուլ պատերին: Մին, երկու զարկում է. պատերից մի քանի քար են վեր ընկնում: Դու մի ասիլ՝ հնուց էդ պատում գանձ է եղել պահած: Քարերը որ վեր են ընկնում՝ ոսկին թափում է հանկարծ առաջը, լցվում:

— Ա՛յ էդպես... բայց էսքանն ի՞նչ եմ անում, տասը մանեթ ես պարտ՝ իմ տասը մանեթը տուր, մնացածը քու փողն է, ընչի՞ս է պետք...

Մի ոսկի է վերցնում, գալի տուն:

— Հը՞, մոզիդ ծախեցի՞ր,— ծիծաղելով հարցնում է խելոք ախպերը:

— Ծախեցի:

— Ո՞ւմ վրա:

— Ավերակի:

— Հետո՞, փող տվա՞վ:

— Իհարկե, տվավ: Դեռ չէր ուզում տա, ամա ձեռիս փետովը որ մի քանի հասցրի, ինչ ուներ՝ առաջիս փռեց: Իմ տասը մանեթը վեր կալա, մնացածն իրենն էր, հենց թողեցի էնպես փռված:

Ասում է ու ոսկին հանում, ցույց տալի:

— Էդ ո՞րտեղ է,— աչքերը չորս է անում խելոք ախպերը:

— Է՛հ, ցույց չեմ տալ, դու աչքածակ ես, էնքան կհավաքես, շալակս կտաս, որ մեջքս կկոտրի:

Խելոքը երդվում է, որ մենակ ինքը կշալակի, միայն թե տեղը ցույց տա:

— Բեր,— ասում է,— ձեռինդ էլ ինձ տուր, մնացածի տեղն էլ ցույց տուր, որ տեսնեմ ես՝ տկոյր ես, քեզ համար նոր շորեր առնեմ:

Հիմարը նոր շորերի անունը որ լսում է՝ ձեռինն էլ է տալի ախպորը, տանում է, մնացածի տեղն էլ ցույց տալի: Խելոքը ոսկին հավաքում է, բերում տուն,

հարստանում, բայց ախպոր համար նոր շորեր չի առնում:

Էս հիմարը ասում է, ասում է, որ տեսնում է՝ չի լինում, գնում է դատավորի մոտ գանգատ:

— Պարոն դատավոր,— ասում է,— ես մի մոզի ունեի, տարա ավերակի վրա ծախեցի...

— Հերի՛ք է, հերի՛ք,— ընդհատում է դատավորը,— էս հիմարը ո՞րտեղից եկավ, ո՞նց թե մոզին ավերակի վրա ծախեցի...— վրեն ծիծաղում է ու դուրս անում:

Գնում է, ուրիշներին գանգատվում, նրանք էլ են վրեն ծիծաղում:

Ու, ասում են, մինչև էսօր էլ խեղճ հիմարը կիսամերկ ման է գալի, պատահողին գանգատվում, բայց ոչ ոք չի հավատում, ամենքն էլ ծիծաղում են վրեն, ու խելոք ախպերն էլ ծիծաղում է ամենքի հետ: